

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլիսիոյ համար
սարեկան 12 ծր
վեցանուայ 6
Արտասանմանի
համար սարեկան 15
վեցանուայ 8
Սեփրեկայի համար
Տարեկան 3 ռ.
վեցանուայ 1.50

Ստեղծման տղր ստա-
քին երեսին համար 40 ս.
խի վերջին երեսի հա-
մար 20 սանիսի. երեխե
անիսի սեղաններու համար
20 սի գեղը կրչայ.
վառնայի համար ձեռքի 10 սանիսի

ՉԱՐՄՈՒՄ

ԼՐՈՒԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ. ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ
ԿՐ ԶՐԱՏԱՐԱՐՈՒՄԻ ՉՈՐԻՔԻՆՆԵՐ ԵՒ ՇՈՒՆԻՍ ՈՐԵՐԸ.

Նամակ եւ դրամ դրեկէ
հարգարութեան հաս-
ցիւն.
Palaquia wa vvestniky
«Шаржумъ»
«Арпа»
Redaction du journal
«Charjoum»
Varna
(Bulgarie)
Արտասանմանի համար
ձեռքի
(20 ՍԱՆԻՍԻՍ)
Պուլիսիոյ համար
ձեռքի
15 ՍԱՆԻՍԻՍ
Գրողներէ կէ յեն տուիտ

«ՉՈՐԻՔԻՆՆԵՐԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄԻ ԿՐ ԶՐԱՏԱՐԱՐՈՒՄԻ ԵՒ ՇՈՒՆԻՍ ՈՐԵՐԸ»

Գրողներ անցաւ. այժմ Հայաս-
տանում աճառ է է, հնձի ժամա-
նակ. բայց չայլ շատ քիչ հունձք
ունի, որովհետեւ վախճ, գոր-
ծիք չունենալը նրան զրկել են
իր հողը մշակելու. իրաւունքից:
Այդ քիչն էլ հայր չի կարողա-
նում հնձել, որովհետեւ արտ գնալ
չի կարող. այն տեղ ուրտն մահ
են սպասում թուրքը. քորտը.
չէրքէլը եւ «Չան—բիզարները»:
«Չան բիզար» ահա թրքական
մի նոր հրէշային տարր, որի
նպատակն է գիմագրել հայ «Չան
Ֆէտայի» ներքին:

Ի՞նչ թուրքին յարմար մակ-
գիր. «Չան. բիզար» նշանակում
է կեանքից ձեռք քաշած մարդ.
բայց չէ որ ամեն թուրք իր ներ-
կայ վիճակում «Չան բիզար» է.
որինն է հայի արեան ծարսուի
Անշուշտ «Չան—բիզարները
ինքնաբերաբար չեն ստեղծվել.
գանց ստեղծողը ինքը թուրք
կառավարութիւնն է. այն պա-
տահարները որ ուղղակի կերպով
հայերի գլխին բերելը անխար-
մարէ համարում, «Չան. բիզար»
ներքի ձեռքով է բռնել տալիս:
Հերքել չեն հարկահատարները.
Քրդերը. անհատ թուրքերը հի
մա էլ կազմակերպված «Չան. բի
զարներն են մէջ տեղ եկել հա-
մի գլխին կրակ թափելու:
Հայ թէտայու գործը աւելա-
ցել է. նա հիմա կախ պէտք է
մղի եւ «Չան—բիզարներու»
դէմ:

Թուրք «Չան. բիզարը» եւ հայ
Չան Ֆէտային դէմ դէմի պիտի
գան, միշտ եւ շարունակ. քանի
հայի եւ թուրքի միջեւ պայքաբը
գոյու թիւն տնի: Յաղթութիւնը
անշուշտ հայ Չան Ֆէտայիներին
կողմը պէտք է մնայ, եթէ հայ
ժողովուրդը իր պարականու-
թիւնը կատարի:

ՎԱՐԳՈ

ՈՒՍՈՒՆՈՑ ՄԵՋ

(ԷՅՈՐՈՐԻՆԻ ՅԻՆ 31)

Չեզի գրած էի Բլեյի վարա.
կան ծրագրին տիրական գաղա-
փարներու մասին: Մենք տե-
սանք թէ ան «միապետութիւնը»
պաշտպանող նախարարութեան սկիզ-
բը ինչպիսի գրաւ: Վերջին շարաթի
այդ նոր փրկչին աւելի կարեւոր մէկ
գործը բերաւ մեզի: «Այլ» ամբողջ
Ռուսիոյ մէջ սպառնալիքին շնչու-
նէ: Եւրոպայի մէջ այս չը պիտի ըմ-
բռնեն, պիտի ապշին: Հետեւաբար
պէտք է որ այս արտակարգ գործը
միապետական տեսակէտով բացատ-
րենք:

Որչափ որ Ալեքսանդր Գ. ի յետա-
գրածը աւելի եւ աւելի կ'անգթանար,
եւ կը կուրծար, եւ 80 թեւականներու
յեղափոխական շարժումները կը թուլ-
նային, նոյն չափով յատկապէս կան
եւ կենդանի ուժերը «գործ կը փնտ-
ռէին», որոնց ստիւճը ընկերական
հանրային եւ քաղաքական գործունէ-
ութեան բոլոր ճիւղերը գոցուած էին:
Պարբերական սովերը, համաճարակ
հիւանդութիւնները բուժական սխա-
տութիւն կուտային շայն տղին
մասնակի նախաձեռնութեան» ըս-
թոյի նամակները, Գորոլէնքոյի նա-
խարար յոգուածները, Պոպովի գրի
ուժեղները, ճշգրիտ գաղափարը կուտան
այն շարժումին որհանրային դժբախտու-
թիւններու ատեն կրեան եկաւ լու-
սաւորուած դասերուն մէջ. շարժում
մը որ յայտարարուեցաւ կրեան,
օրիորդներու, բժիշկներու, օգնութեան
յանձնախմբերու, ուսանողներու չու-
վը դէպի գիւղերը:

Կառավարութիւնը, որ սահարա-
կութեան այդ սմանակի նախա-
ձեռնարկութիւնը հանդուրժել չը կը
ցաւ, եւ վերջ մը դրաւ արգելիով
ամեն այդ տեսակի գործերը, որոնք
կառավարութեան անփնդակ հսկո-
ղութեան տակ չը պիտի ըլլային:
Դժբախտ ժողովուրդը այդ նկա-
տեց: Կառավարութեան պաշտօնական
գիրքը, որ առհասարակ անկարող
եւ յաճախ անազնիւ կըլլայ, խեղճ ու
կրակ էր եւ մամուլը անգամ. որ սիշտ
ճնշուած է, արագանքից այդ ան-
կարողութիւնը:

Բայց կառավարութիւնը ինքն այ
ցաւ զգաց վարչութեան օչնութեան
գարծին խանութիւն: Որովհետեւ օչ-
րինար գործողութեան մէջը կրեան
եկած արամպրելի ուժերը իրենց

բաժնը կը մասնակարարէին սպարի
նրոյ յեղափոխական շարժումին:

Ժամանակակից Ռուսիոյ ազգայ
պատմագիրը հաւանորէն պիտի շեշտէ
«մասնաւոր նախաձեռնութեան» խո-
շորոններու եւ ժողովրդին ներկայա-
ցուցիչներու գլխի յեղափոխութիւնը
ըրա՞ծ չէրուած շարժումին զուգարի-
պումը:

Նոյն Ալեքսանդր Գ. ի յետագայ
թագաւորութեան միջոցին էր որ սղա
գլխի իր կան ուսումնասիրութիւն
ները գործացան Ռուսիոյ գլխարար
նահանգներու մէջ, Չեմովի ժոններու
չնորհիւ:

Ռուս ընկերային կեանքին յոյսի
կազմակերպութիւնը բնականապէս
Չեմովի ժոններուն պիտի թեյադրէր
այդ կեանքին տարրերը ուսումնասի-
րելու գաղափարը:
Մէկ քանին այդ գաղափարը ընդ-
գրկեցին առանց յետին մաքի մը,
պարզապէս իբրեւ պայլ միջոց մը,
զոր քաղաքակրթութիւնը հնարած էր
ժողովրդային կեանքը վարելու հա-
մար:

Ուրիշներ սպառնալիքի մէջ յատա-
ջաղ ինտութեան գործիք մըն ալ գտան.
կրկին անտեսական դրութեան մասին
ճշմարիտ տեղեկութիւններ հաւաքե-
լով եւ նրապարտի հանելով կը յու-
սային որ իրուտներ անկողներուն
աչքերը կը բանան, եւ անպիտին կար-
թնցնեն, խիղճերին կը ցնցեն եւ.
«ճշմարտութիւնը սակաւին քարոզի
եւ մաքառումի տանտալա միջոցը ըլ-
լալով»:

(Շարունակելի)

ԿԱԶՊՈՒՐԻՉ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ

«Առ գաւաղս, այս գրամը, Ու-
րիճեանին յիշատակին դէմք մը տը-
ւէք կուտողներու ձեռքը որ Պեա-
րոսի վրէժը լուծեն: Չեզ տեսնեմ,
եազրուելիս, մենք ուր ձերացա՞ք:
Տարիքը անձ հայ մըն է ըսեր աս
խօսքը Ամերիկայի մէջ՝ Լին քաղա-
քին Դաշնակցական կուսակցին կող-
մէն սարգուած գահաճեղքի մը ա-
տեն. եւ արտասուալից աչքերով ա-
տենախօսին մօտեցնել 10 տարի (դրե
թէ 50 ֆրանք) յանձնել է:

Ուրիշ անձանք անհատ մը, ճա-
շարանի մը մէջ, մօտեցրէր գաշնակ-
ցական ընկերի մը եւ անոր ձեռքը
անվճարով ինքնաբերաբար 5 տար-
նոց մը (25 ֆր.) յանձնել է անոր բ-
սելով. «Առ. աս չնչին գուժարը
ու խրկէ Սասուն» ննդրանիկին որ

մեզի համար կը կուտէ: Գիտեմ թէ
շատ պզտիկ գուժար մըն է աս, սո-
կայն աս այժմ այսքան»:

Աս գեղեցիկ եւ յուզիչ խօսքերը
կարգացինք շարաթներ սոսք Ամե-
րիկայի Հայրենիք թերթին մէջ:

Եթէ մեր արտասահմանեան ան-
տարբեր եւ խեղդող միջնորդութիւն
մէջ — ուր վտանգ, ցեցեր ամեն տեսակ
օչնկազու թիւններ կը թափեն յեղա-
փոխական նախական գաղափարին
չարջը բուն գործը եւ անկեղծ գոր-
ծողը վարագործելու եւ միամիտ ամ-
բոխը մոլոցնելու համար ի հաշիւ ատ
ցեցերու ազատ գոյութեան — եթէ,
կըսեմ, ատ ամեն վատու թիւններուն
քով, երբեք իրենց աս կարգի մը-
խիթարական, կազմակերպող օրինակ-
ներ երեւան չի գան — որոնք բարե-
բախտաբար երթելով կը շարունակ,
կահին — մեր վիճակը, արդարեւ, քո-
լորովին յուսահատական. բոլոր-
վին արգահատելի պիտի սեպուէր:

Եւ խոստովանինք, որ հակառակ
ամերիկայէ շրջապատող վատ ազ-
գակներուն, մուրեցնող, անոր ար-
խար խմիղ տղրուկներուն, զարթ-
նումի նշանները, յեղափոխութեան
նիւթապէս աջակցելու գործնական
եւ յարատեւ օրինակները անկից է
որ մեզի կը հասնին յաճախ:

Չի նայած որ Հայ Գլխի էջերուն
մէջ աս գեղեցիկ օրինակներէն շատ
ու շատ կան. իբրեւ նմոյշ եւ նոս-
քի գոյնի նախակցի վերի Որկու օրինա-
կից գեղեցիկ խօսքերը եւ անոնց
ընկերացող գործը, յանի որ անոնք
ալ ինքնին կը բաւեն լու գաս մը
լաւ օրինակ մը ըլլալու ամեն հայու:

Ու կը կարծեմ թէ ու եւ չայ ա-
ռանց յուզուելու, առանց հիանալու
չի պիտի կարգայ ատ խօսքերը:

Անոնց պուլիարանայ գաղտնիքը:
Հոն փնտտենք կազմակերպ օրինակ-
ներ:

Պուլիարանայ գաղտնիքը իր ծոցին
տուտ գաղափարի անձնուրաց հե-
րոսներ — Պետտեր, Օրնիկներ, Թա-
թուլներ:

Անոնց յիշատակը դեռ թարմ է:

Մարդու տեղ չի գնելով ասկէ ետք
այլ եւս՝ անտարբերներու ահագին ա-
պաստօր, որոնք ամեն տեղ առաւել
կամ նուազ չափով գոյութիւն ունին
եւ կուտին ինքն տեղ ունեցու համար,
ուրախութեամբ կրեանք ըսել որ,
պուլիարանայ գաղտնիքը ներկայիս մէջ
ուրի լուսական թուով գործելու կա-
րելութիւն ունեցող թարմ, երի-
տասարդ ուժեր: Պուլիարանայ գա-

զուժը ունի յեղափոխական գաղա-
փարին բաւական համակիրներ :

Աս եւ ասոնց յարակից ուրիշ նը-
պաստաւոր հանգամանքներով մէկ-
տեղ , ինչ գրական օգուտ կուտայ
պուլկարահայ գաղափարուն յեղա-
փոխական գործին :

Պատասխանը բացատրական է .
Շտկէ շիտակ խոստովանիւք որ՝
զոհողութեան , օժանդակութեան ճշ-
մարտ գիտակցութիւնը բոյն գրած
չէ մեր մէջ պահանջուած չտիրով : Նիւ
է մեր մէջ , Գիշեր են իրենց լուսան
պարբերաբար յեղափոխութեան գան-
ձանակը ձգողները , անոնք ալ աւե-
լի նիւթապէս անկարողները : (*)

Անդին ահագին մեծամասնութիւն
մը կայ լոկ խօսքով համակիր , ամեն
բան ընելու պատրաստ : Եւ եթէ
պատահի որ , մէկը տարին մէկ եր-
կու լէլ տայ . մեծ բան մը կերե-
ւայ աչքին , մեծ զոհողութիւն մը բ-
րած ըլլայ կը կարծէ . . .

Միջավայրին անտեսական ահա-
գին տարբերութիւնը—Ամերիկայի եւ
ուրիշ տեղերու հետ բացատրելով
միշտ նկատի ունիմ : Եւ ասոր հա-
մար ալ շատ չի տեսնուիր եթէ մեր
տանիքները հալիւ կրնան մրցիլ
Ամերիկայի տղաներու հետ :

Մտորդը հոն է որ , բան մը կըր-
նանք ընել ու չենք ընել :

Եւ չի մտնանք նաեւ այն հան-
գամանքը , որ հաճոյքի , կերուխու-
մի համար սանթիմի տեղ լէվերն են
զեր խաղացողները . . .

Թողում սակայն , որ քիչ մըն ալ
փաստը խօսի :—

Ահա Պետոի եւ իր ընկերներուն
յիշատակը մեր աչքին առջեւ :

Կախաղանի առեւելի գուժը խորա-
պէս ցնցեց մեզ , նոյն իսկ ամենին
անտարբերները , քար-սրտերը : Չորս
կողմէն սգահանդէսներ , յարգանքի
նշաններ երկուցան հերոսներու յիշա-
տակին : Ասոնք ասենք լաւ :

Ամենէն կարեւորը , ամենէն էա-
կանն մտցուցանալուսակայն :

Մտացուցաւ բուն յարգանքը , այն
ինչ որ կարեւոր էր : Մտացուցաւ
Պետոի ճամբով քայլողներու ձեռքը
զէնք , փամփօշտ տալու գործը :

Բ Ա Ն Վ Ս Ի Ր Ա Վ Ա Ն

Վ Ե Ր Ա Ծ Ի Ն

Մ Ս Ս Ա . 14

Գ Լ Ո Ւ Ն Դ .

Դադիկեանը կարծիրովէնց տանը
շատ քիչ նստեց . Մերունին թելը խը
մեկուց յետոյ մի քիչ անհանգստու-
թիւն զգալով , ցանկութիւն յայտնեց
հանգ-տանալու . ներողութիւն խնդ-
րելով :

Դադիկեանը տլլեւ աւելորդ հա-
մարեց նստել , անողջութիւն մաղ-
թելով ճամբայ ընկաւ զէպի տուն :
Կարծիրովէնց բակի դռնն մօտ հան-
դիպեց Հեղինէին եւ պատիկ քրոջը :

—Ինչու էք շտապում , պարոն Մա-
ղիկեան , հարցրեց Հեղինէն :

Պետոի եւ ընկերներու յիշատակը
յարգելու միակ գործնական եւ ան-
հրաժեշտ քայլն էր ասի :

Ինչ ըրինք , հաւաքական ինչ ճիգ
թափեցինք :—Ոչինչ :

Կործ մը՝ որուն պէտք էր մղէր
մեզ Պետոի յիշատակը , ծաղուեցաւ
մէկ կողմ գրուեցաւ :

Ու Ամերիկայի հայերուն լաւ տար-
բն է որ աւ լաւ օրինակը տուաւ
մեզի :

Եւ աւելին կայ դեռ . . .

Առաջարկուեցաւ . հերոսին յիշա-
տակը յարգելու . ուրիշ գործնական
քայլ մը .—անոր գրուած քերական
թարգմանութիւնները հրատարակե-
լու եւ ինչպէս աւստրալիականներու
ծախելու խնդրել :

Այսքան ավանդուած ընթացքին
մէջ , միւրիպէ հաւաքուած գումարն
ալ հաշուելով , անհնկ կը կարծեմ
թէ գումարը 600 լէվը հազիւ կրնայ
անցնիլ . մինչդեռ Պետոի սիրով , Պե-
տոն յարգող ամեն անհատ եթէ մէկ
մէկ լէվ տար , գումարը 1000ն ալ
կանցնէր :

Պուլկարահայը չի տար կաղզուրէն
օրինակները , Պետոի յիշատակը իրա-
պէս յարգած ըլլալու համար չեմ յի-
շեր մէկը՝ որ ըսած ըլլայ . . .

—Ան զաւակս , այս դրամը , Սէ-
րէմեանի յիշատակին շնորհք մը ար-
էք կուտոյնեքու ձեռքը , որ Պե-
տոսի վրէժը լուծեն : Ձեզ տեսնեմ ,
եւ վրուճեմ , մենք ալ ձերացանք . . .

Ձեմ գիտեմ մէկը որ Անդրանիկի
հերոսական քայլերէն ետքը զոնկ
ինքնաբերաբար իր լուսման սուած
ըլլայ բախլ . . .

—Ան առ չնչին գումարը ու խըր-
կէ Սասուն՝ Անդրանիկին՝ որ մեզի
համար կը կուտի : Գիտեմ թէ շատ
պղտիկ գումար մըն է առ , սակայն
առ այժմ այսքանն . . .

Գործնական ինքնաբերաբար աջակցու-
թեան ամենէն գեղեցիկ , ամենէն կո-
րով օրինակներն են ասոնք :

Այն օրը՝ որ Պուլկարահայ գաղա-
թիւն լաւ տարին ալ առ խօսքը բաւ
գիտնայ , ատ գործը ընել գիտնայ ,
այն օրէն արգէն մեծ քաղ մը առած
է գէպի յեղափոխական ճշմարտ գի-
տակցութիւնը :

Անոնցմէ օրինակ անենք . . .

Հրանդ-Ժիրայր

Ճիղիպի

—Ձեր հայրիկը անհանգիստ էր . . .

—Կրկին եկէք , կիրակի օրը , մեզ
մօտ ցերեկօրան սուրճը խմելու :

—Դժար կարողանամ օրիորդ , ո-
րովհետեւ երկու շաբթի օրը մեկնե-
լու եմ նահանգական քաղաք , պէտք
է ճանապարհի պատրաստութիւն տես-
նել :

—Ուրեմն , տօներին այստեղ չը
պէտք է լինէք :

—Ոչ , օրիորդ . ուզում եմ մի քիչ
օղը փոխել . . .

—Աւրաբութեան ժամանակներին
փախչում էք խոյ տեղից , Դննդին
եւ նոր տարուն այստեղ շատ ուրախ
է լինում : Ի դուրէ՛ք գնում . . .

—Շատ ափսոսում եմ , դժբախտա-
բար մի բարեկամի խօսք եմ տել
տօները նրա հետ անցկացնել . . .

—Ո՞վ է բարեկամը :

—Մի սուս ընկեր :

—Քոյր սուսին . . .

Թ Ղ Թ Ա Վ Յ Ո Ւ Թ Ի Ն Ե Ր

Ի սկիզբ , 25 յունիս 1902

Փաղափարի զոհին անմահ Պետոյի
յիշատակին ի լոյս ընծայելիք հրկին
ի նպատ , Քատ . խմբագրութեանդ
բացած հանգանակութեանը որուն
հասոյթը հայ բանասերներու յա-
տուկ է , ներկայիւս կը յղեմ վաթսուն
և Էինգ (66) լէ՛Ք , որ հանգանակուած
է այլ և այլնիք ձեռամբ համետա-
փայլ մի սիկնոյ :

Այդարեւ գնուեցան մանք՝ որոնք
նախանձութեամբ քննադատեցին այս
յանգուցն գործ . զոնուեցան նոյն
իսկ կղերներ ալ , որոնք հոգեհան-
գասեան շոր մաղթանք մ'անգամ
զլացան այն անձին որ՝ հայրենիքի
ազատութեան սիրով տոջուած առ
ոչինչ համարեց ամեն անձնական
փառք և կուուեցաւ անձնու իրութեան
ճամբան ցոյց տալով մեզ . ամեն ա-
նոնք որ անձամբ չեն ճանչցած Պե-
տոն , գուցէ չը կրնան նորս անհիւշ
նկարս գրին վրայ գաղափար մը ու-
նենալ , բայց այդպիսիք պէտք է
զխոնան որ Պետոն իր գրչին հետ
գործի մարդն էր , ապացոյց նորս
գործունէութիւնը Հայաստանի և
Աղբիւնուպոլսոյ մէջ : Պետոն էր
սուրբ և ազնիւ կուուողը գաղափարի
յաղթանակը տարու , կախաղանի մօտ
անվիհեր համարակութեամբ յանգի-
մանեց բարբարոս կուուալութիւնը .
վնասելով նաեւ այն կղերը զոր մաս-
ուան վերջին ժամուն միայն կայցե-
լէր : Կախաղանը Պետոյի խոյնն էր
նման այն թաշին զոր ճշմարտու-
թեան վարդապետը կրեց ի յուս ,
հանուր մարդկութեան ազատութեան
համար . ուրեմն Պետոյի և իւր ընկե-
րաց յիշատակը յաւէտ օրհնելով կը
մաղթեմ որ անոնց նման անձնու յի-
ներու թիւը բազմանայ ազգին մէջ .
զի հայրենիքը և նորս թշուառ ժո-
ղովուրդը խօսքէ , ծրագիրներ չինելէ ,
թուղթեր մրտնելէ աւելի գործի մար-
դոց պէտքը ունի . ասոնց գործի որ-
շափ խօսինք ինչպէս կրնեն ունենք
տարակոյս չրկայ որ պիտի տուենք .
ուստի գաղիք պատասխանատու թե-
նէ ազոտ մնալու , և ազգայն սերուն-
դին օրհնութեանց արժանանալու հա-
մար . անհրաժեշտ է ամեն անձնական
զձուձ հաշիւ գնել մէկ կողմ , սիրով
և համերաշխութեամբ յատաջ տանիլ
յեղափոխութիւնը որ ազատութեան
հիմն է , ամեն մի հայ անհատ այլ եւս

—Ոչ , օրիորդ , բայց դուք ինձ
կատարեալ հարցաքննութեան էք են-
թարկում :

—Է՛հ , որ քոյր չուրի , քննէք .
Պատասխանեց Հեղինէն , ասոնց ու-
չադրութիւն դարձնելու Դադիկեանի
վերջին խօսքերի վրա և քրոջ թե-
ւիցը քաջ տալով գրեթէ փախաւ . . .

—Չարմանալի է ճշմարտ , ինքն իրեն
խօսելով զնաց Դադիկեանը , իսկա-
պէս պէտք է հետնալ այս տեղից .
Հեղինէն կատակ չէ անում , պարզ է ,
իրաւունք չունիմ քաջալիքել . կուտա-
բար յետ մղելու է իրաւունք չունեմ
Այդ անակ մի օրիորդի հետ չոր կեր-
պով վարվելը բացարձակ անկրթու-
թիւն . վայրենութիւն կը լինի , Բայց
ինչո՞րք նրանումն է որ հանդիպածս
սիջողին չեմ կարողանում ցուրտ կեր-
պով վարվել . Այ հիմա , եթէ ժամե-
րով կուտայէր և խօսէր , ես էլ կը
կանգնելի : Եւ ինչ է այս . միթէ՞

սէր , յանկարծակի Ներկու շաբթի
կերթամ , 10 օր ոչտակ չեմ լինի .
Վերադարձիցս յետոյ աւելի քիչ կա-
ցելով , ուստով ուսումնական տարին
կը վերջանայ և ամեն բան կը
վերջանայ :

Բայց ի՞նչը կը վերջանայ , ինչ
սկսվեց . որ վերջանայ : Ես էլ երե-
ւակապութեան զօր եմ տալիս . Հե-
ղինէի ամեն մի սովորական վար-
մունքին , քայլին տարբեր նշանա-
կութիւններ եմ տալիս . ո՞վ է մա-
նուած ինչե՞ն ազգիայ մաքոյն անգամ
չի անցնում ինձնով հետաքրքրվիլ :

Պարզ յարգանք , ուրիշ ոչինչ .
Բայց ինչու աչքերը աչնպէս փա-
լում են ինձ հետ խօսած միջոցին .
միթէ՞ պարզ յարգանքը կնոջ աչքե-
րին այդպիսի փայլ կուտայ . միթէ՞
ես դեռ այդքան համարակ եմ կանա-
ցի սրտի . ներքին աշխարհի վերա-
բերմամբ . չեմ կարծում : Այո , ինչ

պէտք է համոզուի որ ասոնց հայուճ
և Հայաստանի ազատութեան ուր որ
ալ ըլլանք մեր եկեղեցին , մեր վար-
ժարանը , մեր մայրենի լեզուն միշտ
ենթակայ է վտանգի :

Մնամք ազոթարար օգգիս
Վաղինակ Գահանայ

Ի սկիզբ 25 յունիս 25 1902

Երէկ յետ աւարտման ճկեզե-
ցական արարողութեանց տեղի
ունեցաւ Սուրբ Հոստոսիոսեան
Երկան վարժարանի 1901-1902
դպրոցական Տարեշրջանի քննու-
թեանց փիճակայոյցնի բու բաշխ-
ման հանդէսը :

Այս առթիւ վարժարանի երկ-
ան ուսանող մանկաւոր այլ և այլ
արատանութիւնները բրին և եր-
գեր երկեցին : Վարժարանիս
ղաստարակ ուսուցիչը՝ Տիար
Արմենակ Համաձեռնակարդաց
իւր տեղեկագիրը և տեղեկու-
թիւններ սուա իր ամբողջ վեց
տարուան պաշտօնավարութեան
մասին :

Տեղեկագրին ընթերցումէն ա-
ռաջ ընդարձակ կերպիւ խօսե-
ցաւ ընտանիքի մանկական դաս-
տիարակութեան գործին մէջ ու-
նեցած զերին և ասն ու զպրո-
ցին միջեւ համերաշխութեան
բացակայութեան մասին և փաս-
տերով ցոյց տուաւ թէ ընտանե-
կան յոռի կրթութիւնը և տան
ու զպրոցի համերաշխութեան
չպոյս թիւնը ինչ գառն յու-
ստաբարութիւններ առաջ կը բե-
րեն ներկայ սերունդի դաստիա-
րակութեան գործին մէջ , ի վեր-
ջոյ խօսեցաւ տէր Վաղինակ քա-
հանայ տէր Թիւասեան և բու-
ցատրեց ժողովրդին առ աղջն
առ եկեղեցին և առ վարժարանն
ունեցած պարտականութիւններն
և հանդէսը փակեց այս հպանիշով

Ներկայ առթիւ մեր խորին
չնորհակալութիւնները կը յայտ-
նենք Տիար Համաձեռնակի , որ
զիւցու և կարողացաւ վեց տա-

—Ձեր հայրիկը անհանգիստ էր . . .

—Կրկին եկէք , կիրակի օրը , մեզ
մօտ ցերեկօրան սուրճը խմելու :

—Դժար կարողանամ օրիորդ , ո-
րովհետեւ երկու շաբթի օրը մեկնե-
լու եմ նահանգական քաղաք , պէտք
է ճանապարհի պատրաստութիւն տես-
նել :

—Ուրեմն , տօներին այստեղ չը
պէտք է լինէք :

—Ոչ , օրիորդ . ուզում եմ մի քիչ
օղը փոխել . . .

—Աւրաբութեան ժամանակներին
փախչում էք խոյ տեղից , Դննդին
եւ նոր տարուն այստեղ շատ ուրախ
է լինում : Ի դուրէ՛ք գնում . . .

—Շատ ափսոսում եմ , դժբախտա-
բար մի բարեկամի խօսք եմ տել
տօները նրա հետ անցկացնել . . .

—Ո՞վ է բարեկամը :

—Մի սուս ընկեր :

—Քոյր սուսին . . .

րի կանոնադրարար պնդածնա-
վարել քաղաքին Աղզ. վարժա-
րանին մէջ. և շահեցու ամբողջ
ժողովրդեան սէրն ու համակ-
րանքը. և իր բարեւոյք, անձնը-
ւէր, պաշտօնավարութեամբ օ-
րինակ հանգիսայաւ:

Կիմանանք որ վերջնական կեր
պով հրաժարած է իր պաշտօնէն
և քաղաքէս կը մեկնի: Կր փա-
փաքէինք որ այս տարեշրջանին
ես պաշտօնավարէր. բայց ինչ-
պէս ըսինք վերջնականապէս ո-
րոշած է թողուլ զմեզ:

Կուն

Սիկիս: և 27 յունիս 1902

Վերջերս քաղաքն մէջ պատահե-
ցաւ յատկանշական դէպք մը, որու
մասին կարժէ լուս շանցնիլ:

Ռուսական շայ մայր մը, այրի
լուս որբերով, իր անդրանիկ աղջի-
կը Հիմենեան շնորհով պարտուած
տեսնելու կնոջական փութկոտութե-
նէն մղուած, քաղաքին հովիւ Տ. Բա-
ճատ քահանայ Գերձակեանի հայրական
խնամքէն զլիկելով — այս վերջինս ել-
լու տարի առաջ որդեգրած ըլլալով
գոյն, իր մօտ կը պահէր օրիորդը —
կուզէ ուսմէն երիտասարդի մը հետ
ստուանացնել: Ահա այս աղջկան ե-
ղած առայարկը, մօր և մօրաքրոջ
կողմէն Տ. Բաճատի որդեգրէն ան-
լտի կը մնան: Ինչպէս կը տեսնուի.
հայտնիին տրամախօսութիւնը չը
պակիւր իրեն սպաննացող վտանգը
գուշակելու: Ասոր վրայ մայր և մօ-
րաքոյր իրար անցած, արչաւանք մը
կը պատրաստեն Ռուսական Սի-
կիսի. և էն փողոցային հայհույ
ու լուսանքով, կուգան ափ կանեն
ակը հօր տունը, քաղաքին ոստիկա-
նայական միաքը մոլորեցնելով ու-
սական մըն ալ մէկտեղ առած: Կը
պատմեն թէ, տեսարանը շատ սրտա-
ճարիկ և պատուող կըլլայ հոն: շայ
մայր մը իր հակադաս անկուսին
մէջ, իր զաւակը սպառնովելու անձնէն
իրեն թէ քուսած զայն ցեխը շարտե-
լու կաշխատի քարերար հօր մը հո-
վանին զրկելով զայն, հայ աղջիկ մը
որ կցկուտը բաներով, ստգոյն ու
զորահար կ'աղերսէ իր մօրը ինայի
իրեն ու պատ ձգել զինքը: Մայրը

կը միայ անդրողելի իսկ աղջիկը չը
յանձնուի մօրը: Յուսակաւոր կը հե-
ռանայ այս վերջինը շնորհիւնոր հա-
րուած մը պատրաստելու նպատակով
մոլեգնած:

Այս պարագային է որ, Տ. Բա-
ճատ հօր և ուրիշ ազգայինի մը միջա-
մտութեամբ, կը ներկայանայ շա-
յատանցի երիտասարդ մօր աղջկան
ձեռքը կուզէ: Պատիւ այդ երիտա-
սարդին որ թերեւս իր առած ան-
վեհեր քայլով, սպառնայ կարգ մը ան-
պատեհութիւններու առաջքը առած
եղաւ մշտնջենական պաշտպան հան-
դիսանալով եղկելի մը՝ զոր շահա-
գործել կուզէին թերեւս, ծնողական
կոչումի արտա եղող մայր մը և մօրա-
քոյր մը: (*)

Այս առիթով սուերող չեմ սեպեր
ըսել որ Տ. Բաճատ քահանայ այս
տեսակ պարագաներու մէջ, իր պաշ-
տօնին պիտակից կրօնատորի մը առա-
ւելու թեամբ օժտուած կերեւոյ մինչ-
դեռ պակաս չեն կղերականներ, որ
այսօրինակ շարիքներու տալիս զա-
քայրական լուսթիւն պահելէ և ուս
թօթուելէ անդին չեն անցնիր:

Ազգին պաշտօնականներ իրենց եղած
համեմատապէս առաւ փարձատրու-
թեան փոխարէնը պէտք է վերադար-
ձնեն ազգին, որ անոնց սեւ աչքին
ու յօնքին համար չէ որ պատիճան
տուած է անոնց:

ԱՌԱՆՁՍՐ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՍԸ
Պ. ԱՍԻՐԻԱՆԵԱՆՆԻ ՆԵՏ

Այսօր բալորովին հաստատուած
է որ ձանկիւլեան իր սուտերով
ի կինսպարութիւնը զրկած է
Գերմանացի բաւթօրի մը, բաւ-
թօր պարոն Ամիրխանեանցի մի-
ջոցաւ: Թերթիս խմբագրի տե-
սակցութիւն մը ունեցաւ պ. Ա.
միրխանեանցին հետ, որ այնա-
րարեց է թէ ինչ, Գերմանացի
բաւթօրի մը առաջարկութեամբ
ձանկիւլեանին առաջարկած է իր
զլխտուն անցած դարձածը տեղե-
կագրել, բայց երբեք կարգա-

չէ. բայց դու երկն մեր տունը պէտք
է բերել իր:

— Այո, պէտք է բերել, բայց նե-
րողութիւն. մի դժբախտութիւն պա-
տահեց. փրքրիկ տղաս հիւանդացաւ.
Թիքի սասկը դեղի առի. ամաչեցի
էլ գու ձեզնից ինչոքի, որ թիւ առ-
նեմ. բայց համոզված էի որ եթէ
ուշացնելու պատճառը իմանաք, չը
պէտք է բարկանաք:

— Ոչ, ի հարկէ ի՛նչու պէտք է բար-
կանաք: Բայց հիմա տղադ լաւ է:

— Եւ լաւ է, շնորհիւ բժիշկ
վօրկոյի: Ի՛նչ հրաշալի մարդ է:
Թէեւ դրամ էլ չեմ վճարում, բայց
այնպէս է նայում հիւանդին որ կար-
ձեւ թէ ամեն այցելութեան համար
հինգ բարի ստանալիս լինի:

Ահա հասանք, պարոն Դաղիկեան.
հասնեցէք ներս:

Դաղիկեանը հրէա դերձակի հետ
ներս մտաւ մի ցածրիկ, իրնաւ սեւ-

ցած չէ գրուած քր. այլ անմիջա-
պէս գրկած է:

Պ. Ամիրխանեանց մասամբ
կենսագրութեան հետ ծանօթա-
նալով հիմա, կառաջարկէ մեզ-
մօրէն վերաբերիլ զեպի ձան-
կիւլեան և անոր առաջարկել որ
ձիւղակի սուտ և իրար մասերը
հանելով միւս մասը տպագրուի:

Պ. Ամիրխանեանց կը յայտա-
բարէ նաեւ որ ձանկիւլեան դեռ
այդ գրուածքին համար գրամ չէ
ընդունած. սակայն գրուածքէն
սառչ, պարոն Ամիրխանեանց ա.
նոր դրամով օգնած է: Ինչք պ.
Ամիրխանեանց աշխատած է Գեր-
մանացի բաւթօրի համոզել ձան-
կիւլեանին լան մը վճարել առ-
լու: Բայց զեռ չէ կրցած հա-
մոզել:

Թերթիս խմբագրի այն եղ-
րակացութեան եկաւ որ Պ. Ամիր-
խանեանց իսկապէս ինք կար-
գացած չէ այդ ապուշ ձեռագրի-
րը որ հայ լեզուաբանութիւնը բա-
ցարձակ ապուշներու գործ մը
պիտի ձեռկայացնէր Գերմանացի
ընթերցողներուն. որոնք արդէն
շատ ալ համակրութեամբ չեն վե-
րաբերիր գէպի հայկական շար-
ժումները:

Համոզուել յաւ և անոր մէջ որ
ձանկիւլեան նախապէս լրբու
ապքատ Ամիրխանեանցն դրամ
անեղէն վերջը համոզուած է Ե-
զեր թէ հայ լեզուաբանութիւնը
գործիք դարձնելով, սուտեր գլ-
տօրելով, անպատիւա սուտեր,
պիտի կրնար ստակ շորթել:

Եթէ չենք զարմանար որ որ-
բախնամը հիմնուած միջոցին
ձանկիւլեան Ամիրխանեանցը եր
կինք կը բարձրացնէր իր մաս-
նաւոր ընկերներու, շրջանակին
մէջ, թէեւ հարեւ լեզուաբանական
միջոց առած էր հոգեւորականնե-
րը և բաւթօրները:

Փարսի համար ձանկիւլեան
ամեն բան կընէ. ուր կուպացու-
ցանէ իր ձեռքով գրած կենսագ-
րականին մէջ Արիտի բանտին

վերաբերեալ քանի մը տողերը,
որով կը հասկցուի թէ ձանկիւլ-
եան վերջին մէջ խանութ ունէր
և կարող թուրք պաշտօնեայ կա-
շառելու բաւական խոշոր գու-
մարով:

Գրութիւնս գեւ չը վերջացած
խմբագրութեւ պ. Ամիրխանեանց
ուրիշի մը յայտարարած է որ
ինք ձանկիւլեանին յանձնած է
200 ոսկի ֆրանք: Եւ ձանկիւլ-
եան այդ գումարը ընդունած է
այն միջոցները երբ արդէն
Վառնայի մէջ քանի մը մարդիկ
իրեն համար խանութ բացած է-
ին:

Սերեն ձանկիւլեան մէկ կող-
մէն Վառնայի բարի մարդիկը կը
շահագործէր, միւս կողմէն յե-
ղափոխական տխուր սուտերով
զարգարած ծախու կը զնէր բաւ-
թօրներուն:

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

ՆՄՈՒՆԵՆԵՐ ՃԵՆԿԻԼԵԱՆԻ ԻՐ
ՉԵՌՈՎՈՎ ԳՐԱՄ ԻՐ ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆԵՆ

- 1. Երես 98
«յո Մարմարայ յատակ ու-
նեցող, զատարկ, և սկիւր խու-
ցք, մեր օրուան հերոսը ձան-
կիւլեանի բանտն էր...»
- 2. Երես 60
Տէրվիշ փաշա. — Խորմեան կը
ճանչնա՞ս
ձանկիւլեան. — այո, շատ լաւ
կը ճանչնամ:
Տէրվիշ փաշա. — Ի՛նչ պատ-
ճառաւ:
ձանկիւլեան. — հայրենակիցս է,
այնտարհական տեսն եթէ հայրս
հաւանութիւն տուած ըլլայ, Խը-
րմեան մեզի փեսայ պիտի ըլ-
լայ եղեր...
Երես 62-63
ձանկիւլեան. — փաշայ, եթէ
կուզէք նորէն սկսիք անցած
օրուան նման. ինչպէս անցած

պէս առում են կնոջ սիրար մի անյա-
տակ անդունդ է. բերանը փակ. բայց
աւ ել ճիւղատու թիւն է՝ որ կինը իր
ուզածի առեւ բացէ՞ անոււ սոյք ան-
դեղային սիրար, և այդ արամպո-
րութիւնը արտայայտուած են նրա
աչքերում, մանաւանդ այն կանանց
որոնք կօկէտութեան հետ ծանօթ
չեն:

Եւ Դաղիկեանը գեւ շատ պէտք է
մտածէր, երբ յանկարծ նրան ձայ-
նող ըլ լինէր:

— Ո՛ր է՞ք գնում, աղպէս մտա-
մտրը, պարոն Դաղիկեան, և ի՛նչ էք
խօսում:

— Դու ե՞ս, Եանկել:

— Այո, ևս եմ պարոն Դաղիկեան
բնախնայ գրեթէ պարտատ է,
Ուզում է՞ք, գնանք փորձեցէք:

Այ, մեր առն այստեղ է, շատ
սուրկ է:

— Եստ լաւ, գնանք Եանկել, ի՛նչու

եակ, Դաղիկեանի վրա սեւեռեցին
16 զոյգ աչքեր-անեակի ամեն անկ
լունից, ամօռների վրայից, տակե-
րից, ազատ հին մահճակալից, դեր-
ձակի սեղանից: Այդ աչքերը պատ-
կանում էին գերձակ կանկելի ու թե-
րեխաներին, դեղնած, մաշված, գրե-
թէ ցնցոտիներով պատած:

Շարեց Դաղիկեանը, արտօնաց այդ
աղքատութեան հանդէպ. կայծակի
արագութեամբ երէւակայեց կանկելի
վիճակը և զզուց որ ներս էր մտե-
րայց արդէն ուշ էր:
Մի երկու վայրկեանից յետոյ հար-
ցրեց Եանկելին.
— Այս ամենը ձեր գուակներն են
ե՞ս կէլ:

— Այո, պարոն Դաղիկեան:

— Եւ քո արհեստով ե՞ս պահում
այս բոլորին:

— Այո, բայց վրայ այն պահելուն.
Աստուած պահել համարի: Ուզեցի Ա-

որք ըսի նորէն կըսեմ. որ այդ կարգի խօսքեր բոլորովին կարեւորութենէ զուրկ է և մալի մը չափ հոգ չեմ ընեմ. երբ օրինաւոր բան մը հարցնէք կը պատասխանեմ. իսկ անկէ անդին ըսէք, ականխորդ խօսք է չը լըսեմ:

Տէվրիշ փաշան կը բարկանայ այդ խօսքերուն վրայ. Տէվրիշ որչափ կը փոփոքէր կը բարկանար ձանկիրեան ընդհակառակը անտարբեր և պաղարիւն կը մնար. կը լսէր և կը պատասխանէր:

Երես 75

Ձանկիրեան ձերվիշ փաշային. — շամբերեցէք որ ըսեմ. Քանի որ ձեր ներկայութեան հարցաքննութեան եկած չէի, ձեր վերայ ինչ որ կը խնայէր կատարելագոյն չէի հաստատար. բայց ասկէ վերջը ձեռքս խղճիս վրայ գնեցի կրնամ վկայել:

Տէվրիշ փաշա — Ի՞նչ:

Ձանկիրեան. — խելք ըսուած բանը չունիք. միայն անվթօրէն մարդ կը շարժորէք. ձեր ըրած անիրաւութիւնն որ իմ սկիւրնբուս ծուծն անցաւ. այլ ևս չեմ կարող համբերել. հիմայ շիտակն ըսեմ. թիւրքիան ի՞նչու սոյս աստիճանին հասաւ. ևն.....

Երես 78

Տէվրիշ փաշայ — Ըսէ որ մենք ալ իմանանք:

Ձանկիրեան. — Եթէ կերող, խելացի մէկը ըլլայիր իմ ըսելուս հարկ չէր մնար:

Կիպրոս հասած միջոցին մեծ փոթորիկ կը ըլլայ. Ձանկիրեան և քանի մը կիպրոսցիներ մակոյկ կը նստին և այդ ձանկիրեան այրպէս կը նկարագրէ:

«Վտանգն շատ մեծ էր. բացի ձանկիրեանէն ամենքն ալ կուլայինք. Ասոնց նման հարիւրաւոր սուտեր կը կազմեն ձանկիրեանի աւերով կենսագրականը. քնոր մէջ անգիտակցաբար մասնութիւններ ալ կան: Պոլիս և Ռուսիա ապրող յեղափոխականներու, որոնց վրայ յեղափոխական ըլլալը հաստատուած չէ պաշտօնապէս, անունները կուտայ ձանկիրեան:

Իսկ իրեն այդ յիմարութեան արգիւնքին թագնու պակը կը կազինէ հետեւեալ տողերը:

Երես 415

«Ձանկիրեան որ իր նամակներուն մէջ քանիցս յիշած էր թէ, բարձր դպրոցներու և համալսարաններու մէջ մարդասէնչափ բաներ չը կրնար սովորի որչափ որ թուրքոյ բանտերուն մէջ. այն բանտերուն մէջ որ բանտարկեալի մը հայրենիքէն հեռու է. մարդս բանտին մէջ մնալով գոնէ երեք տարի այնպիսի բաներ կը սովորի որ պատեղած միջոցին ոչ կրնայ երեսակայել և ոչ ալ կրնայ մտքէն

անցունել. Ձանկիրեան թրքական բանտին անունը «Կոնստանտնուպոլիսի դպրոց» դրած էր. ուրիմն ձանկիրեան ալ այդ դպրոցէն շրջանաւարտ կեցիւր:

Կը շնորհաւորենք թրքական բանտային համալսարանաւարտ... ճիշդ որ ատ համալսարանները կրնան ձանկիրեանի պէս շարաւածաններ հասցնել:

Ալ կը զգուրիմ. թող ներքէ ընթերցողը, նաա շատ լրբութիւններ կան ձանկիրեանի գրուածքին մէջ. և ատոնք այնչափ ակնյայտի են որ ձանկիրեան ինքը 31րդ. երեսի մէջ ասանկ կը ըսէ.

«Թերեւս ընթերցող պահ մը կատարածք վերաբերի դէպի իմ գրուածներ ձանկիրեանի մասին. բայց թող հաստատի ըլլայ գրածներուս, որովհետեւ շատ մօտէն մտերմացած էի իրեն և իրեն անցեալն շատ մօտէն գիտէի.»

Մ.

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

— 0 —

Անտոնովի Պետրին աշխատութիւններուն հրատարակութեան համար Սիւրիկէն Տէր Վաղինակ քահանայի միջոցաւ ստացանք 65 լէվ Ռուսիայէն Տ. Արթին Բասմաճեան 5 ոսկի քր.

Ուրիմն նախորդ գումարին հետ 359 լէվ 30 սանթրիմ:

Պետագրութեան քով ընդամենը կը գտնուի 429 լէվ 30ս.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Մոսկուայաբնակ Ժահմարեան եղբայրները Մարաշի իրենց բացած որբանոցի համար տարեկան ծախքը 10,000 ֆր. գրկեր են:

— Վանի Վարդայ վանքի որբանոցի հոգաբարձութիւնը նորակազմ նպատակից յանձնաժողովին առաջարկեր է որբանոց արհեստանոցներէն մէկն ալ Վարդայ վանքին մէջ հաստատել:

— Մանչէսթրի Իորոս քահանան և եկեղեցիին հոգաբարձութիւնը զատաւարութեան մէջ են, քահանային տարիք բռնակին համար:

Մանչէսթրցիները քահանան հրաժարեցուցեր են, և ան հիմայ իր տարեկանը կուզէ:

— Ռուսահայոց եկեղեցիներու բակին մէջ պիտի կախուի տօքթ. Աւետիք Բարսեղեանի շրջաբարկանը «Տոմարոս խրատներ ի՞նչպէս պէտք է պաշտպանուի թոքախտի դէմ անունով»:

— Վտանայի ազգային երկսեւ վարժարաններու հարցաքննութիւնները վերջացան:

Յառաջիկայ կիրակի դրական հանգէս մը պիտի տեղի ունենայ դպրոցին մէջ:

Քննութիւններու առթիւ առթիւ

ունեցանք այցելել դպրոցը: Ուրախութեամբ կը յայտարարենք որ դպրոցը այժմ ունի մօտ 700 ֆրանքի ֆիլիքական, քիմիական գործիքներ, բուսաբանական, կենդանաբանական և աշխարհագրական քարտէզներ:

Տօքթ. Աթաբէկեանցի այդ սիրուն նախաձեռնարկը ներկայութեան մարմինը, սանուց Սիւրիկեան ընկերութիւնը հիմնելով լիակատար յաջողութեամբ շարունակեց և սպասածէն աւելի արդիւնք տուաւ: Կը շնորհաւորենք:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ս

Ձմրան իրոյն ահա հանգստին մէջ ֆրանսական նաէն յափշտակուած երիտասարդ թուրքին խնդիրը գեռ գոցուած չէ. ֆրանսական գեւայանք պահանջած է որ թուրքը բռնի նաէն իջեցնող ստիկանները պատժուին, իսկ թուրք կառավարութիւնը պատասխանած է որ կատարուած քննութեանէն կիրեւի թէ ձերբակալողը կամ արագապէս նաէն ելած է:

Ֆրանսական գեւայանք այդ պատասխանէն գոհ չէ մնացած և իր պահանջին վրայ կը պնդէ:

— Պոլսոյ Միմրիկեան գեւայանք խիստ բողոքով մը կը պահանջէ իւր իր և Պէրու թի մէջ ձերբակալուած Ամերիկացի պատանջ յալերուն արձակումը:

Թուրք կառավարութիւնը Սէրէսի մէջ պատահած դէպքին համար լիակատար բաւարարութիւն տուեր է Պուլկար կառավարութեան: Սէրէսի ստիկանապետը պաշտօնակ ընելով և պուլկար գործակատարութիւնը Սէրէսի մէջ պաշտօնական կերպով ընդունելով:

Պ Ո Ւ Լ Կ Ա Ր Ի Ս

Չորքերու թիւին մէջ փոքրիկ կրճատում մը պիտի ըլլայ:

— Մակեդոնական համադրողը որոշուած ժամանակէն ութ օր յետաձգուած է:

— Կեղծ մարգանքներու խնդրով մեղադրուողներուն դատք յետաձգուած է մաս մը վկաններու բացակայութեան պատճառով:

Ա Ն Գ Լ Ի Ս

Թագաւորի առողջութիւնը բոլորովին վերահաստատուելու վերայ է. թագադրութեան օրը գէն որոշուած է և տեղի պիտի ունենայ յուլիսի մէջ: Աշնան չէ յետաձգուած որովհետեւ ստիկանութիւնը յայտարարած է թէ անան երկար գիշերներուն գը-

ժուար պիտի ըլլայ, հսկել կասկածելի մարգիկը: որոնք այդ հանգէսներու միջոցին անշուշտ պիտի աշխատին գործ տեսնել:

— Կր կարծուի որ լօրտ Միլնէր պիտի հրաժարեցուի Թրանսվալի վարիշի պաշտօնէն: անգլիական թերթերը գոհունակութիւն կը յայտնեն այդ մասին:

Թ Ր Ա Ն Ս Վ Ա Ա Լ

Անգլիական թերթերը կը հարցուն որ Թրանսվալի նախկին կառավարութեան արշիվիսթը անգլիական զինուորական իշխանութեան յանձնէր է շատ մը տօքթիմաններ, որոնք կը վերաբերին Քրիկէրի օտար պիտուութեանց հետ ունեցած յարաբերութիւններուն:

Չ Ի Ն Ա Ս Ս Ա Ն

Կրսեն թէ Թիէրէնի միջնուօրս Չինաստանին շի յանձնելու պատճառը Գերմանիան է. բայց այժմ ամեն ինչ կարգադրուած կիրեւի և շուտով Թիէրէնը պիտի յանձնուի Չինական իշխանութեանց:

Ա Ն Ո Ւ Ծ Ս Ա Ն

ՀԱՅԻ ՀԱՍԱՐ

Կամ

Ա. ՉԿԱՆ ՄԸ ՅԻՇԱՍԱԿԱՐԱՆԸ

Վէպ մը իրական կեանքէ

Մամոյ տակ

Այս վէպը որ կը պարունակէ իր մէջ տեղական կեանքէ զանազան պատկերներ. հրատարակութեան նախնական է հեղինակին կողմէն և սիրով պիտի ընդունուին բաժանորդներ հրատարակութեան գրուութիւն ընծայուելու համար:

Բաժնեգրին է 1 ֆրանք. քսթի ծախքը հրատարակչին վրայ:

Տպագրութիւնը աւարտուելու գրքերը կը յանձնուին ք. Ժանորգիներուն:

Փոյանայիք հասցիքը ամբողջովին կը նուիրուի «Հայկական կարմիր խաչ» ընկերութեան:

Բաժանորդագրութեան համար գրեմի հետեւեալ հասցէին:

Մուրադ Երանոսեան

(Պուլկարիա) ՎԱՌՆԱ

Отговорникъ

Мурадъ-Ераносянъ

Печ. Ваимность — Варна